

<https://gidna-praczya-pid-chas-ta-pislya-viyny/> (дата звернення: 24.04.2024).

4. Юзько Тетяна Гідна оплата праці як необхідний атрибут захисту права на життя працівника. *Підприємництво, господарство і право*. 2015 № 8. С. 21. URL:<http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/.pdf> (дата звернення: 24.04.2024).

5. Кір'ян Т.М., Куліков Ю.М., Сафонов В.В. Гідна заробітна плата у становленні соціальної держави. *Вісник соціально-економічних досліджень*. № 1 (52), 2014. С. 25. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Vsed_2014_1_6.pdf (дата звернення: 24.04.2024).

УДК 347.63(043.2)

Прокопюк Д.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Кметих Х.В., к.ю.н., доцент

АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЙ РОЗУМІННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ДОГОВОРУ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА

Інституту сурогатного материнства присвячено багато досліджень у сфері етики, психології, соціології, медицини. Відносини між батьками та сурогатною матір'ю несуть і цивільно-правовий характер, адже вони стосуються особистих майнових та немайнових прав всіх учасників. В Україні наразі відсутній єдиний нормативно-правовий акт, що містив би дефініції поняття «сурогатне материнство», «сурогатна матір», «договір про сурогатне материнство». З точки зору цивільного регулювання, досліджуваний договір є непоіменованим та не виділений у Цивільному кодексі України, сторонам надано право на власний розсуд оформлювати такі відносини в межах законодавства. Тому слід виділити різні підходи до розуміння характеру та умов такого договору і проаналізувати їх доречність.

Вчена О.В. Розгон виокремлює договір сурогатного материнства як особливий вид договору у сімейному праві, що регулює дві групи відносин. Перші – особисті немайнові та майнові відносини між сурогатною матір'ю та подружжям, другі – відносини з надання послуг по виношуванню, народженню, подальшій передачі дитини за винагороду подружжю, якими надано генетичний матеріал.

В той же час, В.М. Сопель виступає проти такого розуміння предмету договору і наголошує, що предметом не може бути передача дитини від сурогатної матері її біологічним батькам, адже така теза має схожість із забороненою законом торгівлею людьми. В договорі повинно бути передбачено лише виплату компенсації сурогатній мамі для створення належних умов для виношування дитини. Вчена також вважає, що такій матері має бути надане право залишити дитину після народження собі,

компенсувавши біологічним батькам всі витрати і відмовившись від винагороди.

Ю.М. Левчук акцентує увагу на важливості регулювання договору сурогатного материнства положеннями Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), зокрема, про договір та зобов'язальне право.

Досліджуваний договір за своєю природою дуже близький до договору про надання послуг, за яким одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором (ст. 901 ЦК України). Складно регламентувати цією статтею договір про сурогатне материнство, адже надані послуги не є класичними та потребують більш вузького правового регулювання. Проте, деякі вчені пропонують розглядати його як договір про надання специфічного кола послуг. Особливістю такого договору є те, що його можуть укласти між собою лише фізичні особи.

Теоретично послуга з сурогатного материнства може надаватись і безкоштовно. Проте на практиці процеси перенесення в організм іншої жінки ембріона людини, зачатого подружжям у результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій, виношування, народження та подальша передача дитини її батькам, є настільки складними, що без винагороди на це погодиться лише близький родич. Більш прийнятною є позиція обов'язковості оплати послуг, адже оплатність гестаційних послуг сурогатної матері є основним мотиватором народження нею дитини.

Існує ще один підхід до правової природи договору сурогатного материнства, а саме крізь призму донорства. Згідно зі ст. 290 ЦК України «повнолітня дієздатна фізична особа має право бути донором крові, її компонентів, а також органів та інших анатомічних матеріалів та репродуктивних клітин. Особа віком до 18 років може бути живим донором гемопоетичних стовбурних клітин відповідно до закону». Зміст договору сурогатного материнства полягає у наданні сурогатною матір'ю у користування певних частин тіла, внаслідок чого її права на розпорядження власним тілом обмежуються, тому сурогатне материнство можна вважати особливим видом «тимчасового» донорства або «оренди» тіла жінки. Ми не можемо погодитись з такою цинічною концепцією, адже тоді дитина перетворюється на товар, сурогатна матір на «експлуатаційний інкубатор», і в результаті інтереси всіх сторін договору буде порушено. В ході проведених наукових досліджень було встановлено, що сурогатне материнство не відповідає поняттю «донорства», адже не відбувається трансплантація анатомічного матеріалу людини або безпосереднє лікування, а виношену дитину ніяк не можна вважати донорським матеріалом.

Вченими також наголошується на необхідності виокремлення строків

у договорі сурогатного материнства, наприклад, термінів, протягом яких сурогатна матір має пройти медичне обстеження, або терміну, на який подружжя зобов'язується матеріально забезпечувати утримання сурогатної мами після пологів для оздоровлення. Цікавим є підхід розглядати договір не як одноособове чи єдине волевиявлення, а множинність відокремлених волевиявлень, що погоджуються у договірному акті. В договорі сурогатного материнства взаємопоеднуються воля і волевиявлення.

Отже, вчені ще не дійшли до єдиного висновку щодо предмета, істотних умов договору сурогатного материнства. Послуги, які надає сурогатна матір, є різноманітними та поетапними і не можуть повністю ідентифікуватись поняттям «послуга», яке містить цивільне законодавство. Також такі відносини не слід ототожнювати з договором донорства або сімейно-правовим. В той же час, у широкому розумінні зміст договору базується на загальних принципах укладення цивільного договору як вільного волевиявлення сторін. Ми притримуємось позиції доречності розробки декількох паралельних договорів між подружжям і сурогатною мамою, які будуть мати різний юридичний характер та регулювати окремі елементи особливого набору послуг. Подальший розвиток даного інституту вбачається у розробленні єдиного правового документу, який буде вмщати в собі всі необхідні визначення та положення різних галузей права.

УДК 349.22(043.2)

Редька Я.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Дибань М.П., к.ю.н.

СПРОЩЕНЕ ПРОВАДЖЕННЯ В ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

Спрощене провадження у цивільному процесі є важливим інструментом для забезпечення оперативності та ефективності правосуддя в Україні. Це стосується не тільки громадян, а й підприємств. Цей підхід сприяє пришвидшенню розгляду справ, зменшенню витрат на судові процеси, а також знижує навантаження на суди. Впровадження спрощених процедур у судових розглядах дозволяє скоротити тривалість процесу та полегшує процес отримання правосуддя. Це забезпечує покращення якості роботи судової системи та відповідає потребам сучасного суспільства.

Завдяки застосуванню спеціальних правил та процедур у спрощеному провадженні, розгляд справ стає більш ефективним та доступним для всіх зацікавлених сторін. Це також зменшує бюрократичні перешкоди та